

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่การเสพยาบ้า ปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพยาบ้า และแนวทางในการป้องกันการเสพยาบ้าของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการศึกษาสองขั้นตอนใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ ขั้นตอนที่หนึ่งศึกษาข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับการเสพยาบ้าของนักศึกษาโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกต ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม จากนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ที่มีประวัติและมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการเสพยาบ้า เพื่อค้นหาสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาเหล่านี้ต้องเสพยาบ้าโดยอาศัยกรอบแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุการเสพติดจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ มากำหนดเป็นประเด็นแนวทางในการสัมภาษณ์ และการสังเกต เมื่อได้ข้อมูลในขั้นตอนที่หนึ่งอย่างเพียงพอแล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ แล้วจึงนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่หนึ่งมาสร้างแบบสอบถาม เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง เพื่อค้นหาความเสี่ยงต่อการเสพยาบ้าของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ว่าในแต่ละปัจจัยมีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้นักศึกษาเสี่ยงต่อการเสพยาบ้า ดังมีรายละเอียดและแนวทางในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ทั้งสองระดับ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ทั้งภาคเช้าและภาคบ่าย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นสองกลุ่มด้วยกัน คือ

กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่มีประสบการณ์และมีประวัติเกี่ยวกับการเสพยาบ้า เพื่อนำมาใช้ในศึกษาปัจจัยที่นำไปสู่การเสพยาบ้า โดยเลือกแบบเจาะจงจากนักศึกษามีรายชื่อว่า ตรวจพบยาบ้าในปัสสาวะ ในปีการศึกษา 2540 และ 2541 จำนวน 15 คน

กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ที่ใช้ศึกษาความเสี่ยงในแต่ละปัจจัย โดยได้จากการสุ่มจากประชากรทั้งหมด ด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ที่ระดับความเชื่อมั่น .50 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 380 คน (ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2537)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สร้างขึ้นมาเพื่อให้ครอบคลุมและสามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ทุกวัตถุประสงค์ จึงแบ่งออกได้เป็น 6 ส่วนด้วยกันคือ

1. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview)

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกใช้เพื่อค้นหาปัจจัยที่นำไปสู่การเสพยาบ้าของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ โดยมีแนวคำถามที่บรรจุหัวข้อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ลักษณะของการสัมภาษณ์จะเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นคนกำหนดประเด็นต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้าแล้วซักถามผู้ให้ข้อมูลจนครบตามประเด็นที่กำหนดไว้ โดยมีเทคนิคในการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

ก. กำหนดวันเพื่อนัดหมายกับนักศึกษากลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามที่นักศึกษาแต่ละคนจะว่างและพร้อมที่จะให้ข้อมูล

ข. เตรียมสถานที่เฉพาะ ซึ่งปราศจากการรบกวน เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความรู้สึกที่ปลอดภัยและเป็นกันเอง

ค. ไม่จำกัดเวลา ไม่มีพิธีรีตรอง แต่ผู้สัมภาษณ์จะใช้วิธีชวนผู้ถูกสัมภาษณ์พูดคุย หวานล่อม และบางครั้งต้องกระตุ้น เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ตอบคำถามอย่างแท้จริง ไม่ปิดบังข้อมูล และเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตอบได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยผู้สัมภาษณ์ได้กำหนดประเด็นคำถามหลัก ๆ ไว้ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ เช่น อายุ สุขภาพทางกาย สุขภาพทางจิต สภาพแวดล้อมทางสังคม อาชีพบิดามารดา สภาพภายในครอบครัว ชีวิตการเป็นอยู่ ตลอดจนการเรียนของผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นต้น

ประเด็นที่ 2 ความรู้ ความเชื่อ ทักษะ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับยาสูบและการเสพยาสูบของผู้ถูกสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 3 ความกดดันทางสังคมที่เกิดขึ้นกับผู้ถูกสัมภาษณ์ เช่น ความกดดันที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ความกดดันจากกลุ่มเพื่อน ความกดดันจากการเรียน

ประเด็นที่ 4 สภาพการณ์ที่เอื้อต่อการเสพยาสูบ เช่น ความสะดวกสบายในการซื้อหา ทั้งความสามารถต่อการเข้าถึงแหล่ง ราคา และความเสี่ยงต่อการถูกจับกุม การอยู่ในแหล่งที่มียาสูบชุกชุม การมีเพื่อนเสพหรือขายยาสูบ เป็นต้น

2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

นอกจากการสัมภาษณ์แล้วผู้วิจัยยังได้ใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมประกอบด้วย โดยการเฝ้าสังเกตติดตามพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ถูกสัมภาษณ์ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมในวิทยาลัย ทั้งกิจกรรมนอกห้องเรียนและกิจกรรมในห้องเรียน โดยไม่ให้ผู้ถูกสังเกตรู้ตัว

3. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ

การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการนี้ ใช้เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติม หลังจากการสังเกตและพบเห็นเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อยืนยันข้อมูลที่ได้จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการนี้จะไม่มีการตั้งประเด็นไว้ล่วงหน้า แต่จะถามให้สอดคล้องกับเหตุการณ์ที่เห็นจากการสังเกตและประเด็นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

4. แบบสอบถามปัจจัยเสี่ยงต่อการเสพยาสูบ

โดยสร้างขึ้นจากปัจจัยนำไปสู่การเสพยาสูบที่ได้จากการสัมภาษณ์ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยนำ ปัจจัยเสริม และปัจจัยเอื้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับคือ

เป็นจริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกหรือความเป็นจริง

เป็นจริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกน้อยหรือค่อนข้างเป็นจริง

ไม่เป็นจริง หมายถึง ข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึกหรือไม่เป็นจริง

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความเชิงบวก

เป็นจริง ให้ 3 คะแนน

เป็นจริงน้อย ให้ 2 คะแนน

ไม่เป็นจริง ให้ 1 คะแนน

ข้อความเชิงลบ

เป็นจริง	ให้	1	คะแนน
เป็นจริงน้อย	ให้	2	คะแนน
ไม่เป็นจริง	ให้	3	คะแนน

การแปลความหมายคะแนน

จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนและแปลความหมายคะแนน โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง ปัจจัยนั้นมีความเสี่ยงน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง ปัจจัยนั้นมีความเสี่ยงปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.00 หมายถึง ปัจจัยนั้นมีความเสี่ยงมาก

5. แบบสอบถามพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเสพติด

เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมของนักศึกษาที่ประพฤติปฏิบัติอยู่ โดยอาศัยกรอบพฤติกรรมของนักศึกษาที่เสพติดมาเป็นแนวทางในการตั้งคำถาม ซึ่งแบบสอบถามแบบ ถูก ผิด คือ

ใช่ หมายถึง มีพฤติกรรมดังที่ระบุไว้

ไม่ใช่ หมายถึง ไม่มีพฤติกรรมดังที่ระบุไว้

เกณฑ์การให้คะแนน มีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

ใช่ ให้ 2 คะแนน

ไม่ใช่ ให้ 1 คะแนน

การแปลความหมายคะแนน

จะพิจารณาจากค่าเฉลี่ยคะแนนและแปลความหมายของคะแนน โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.40 หมายถึง มีพฤติกรรมเสี่ยงน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.41-1.70 หมายถึง มีพฤติกรรมเสี่ยงปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.71-2.00 หมายถึง มีพฤติกรรมเสี่ยงมาก

6. แบบสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางในการป้องกันการเสพติดของนักศึกษา

เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบปลายเปิด เพื่อใช้สัมภาษณ์นักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหาร เพื่อหาแนวทางในการป้องกันแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับ การเสพติดของนักศึกษา

การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

1. หาความตรงด้านเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบความครอบคลุม ความตรงของเนื้อหา และครอบคลุมวัตถุประสงค์ แล้วจึงนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนจึงนำไปหาค่าความเชื่อมั่น
2. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพายัพ จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

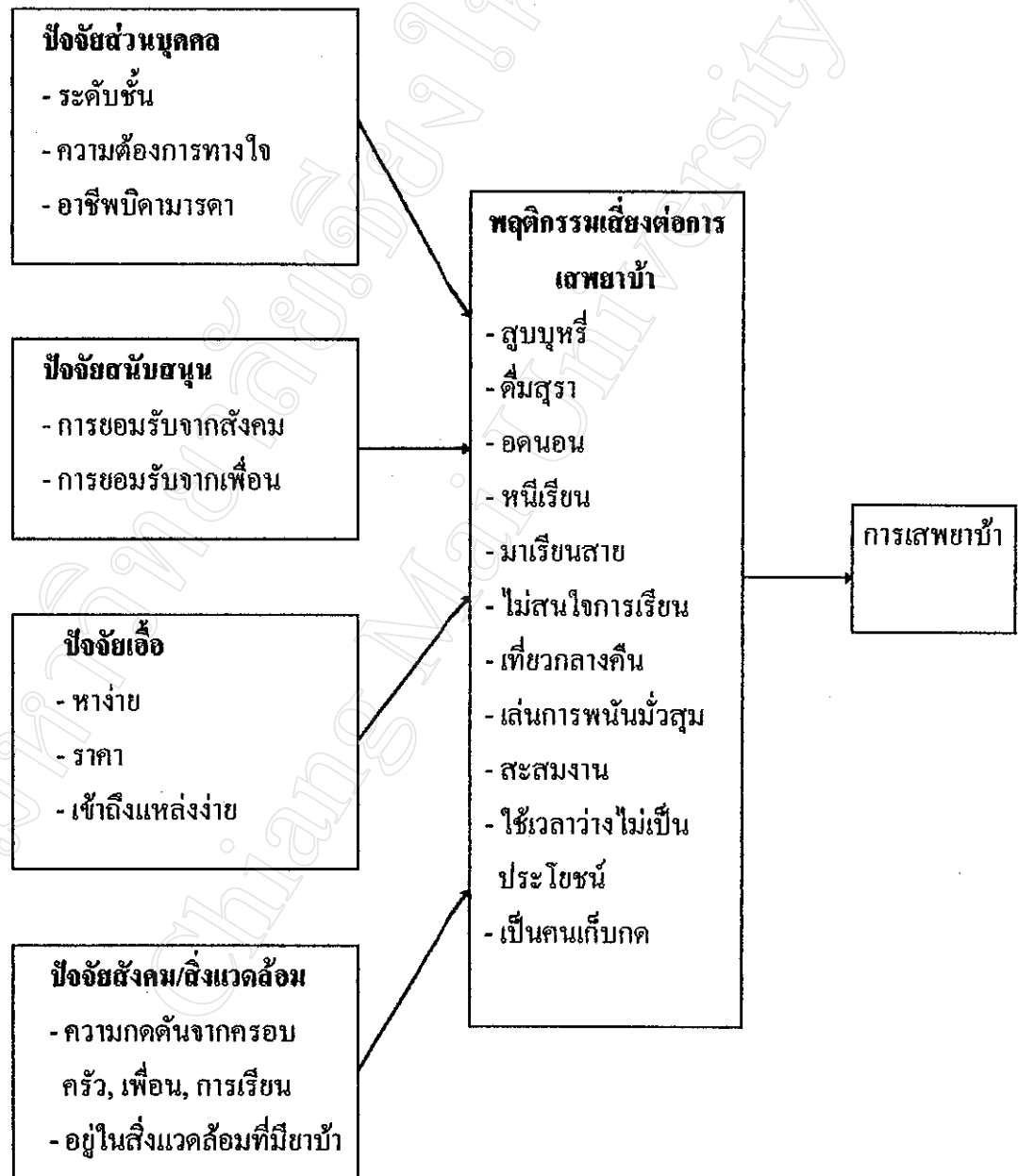
การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองทุกขั้นตอน ทั้งข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. รวบรวมรายชื่อนักศึกษาที่มีประวัติการเสพและเกี่ยวข้องกับยาบ้า ที่ยังลงทะเบียนเรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542
2. นัดหมายวันเวลาและสถานที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ เป็นรายบุคคลจนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้
3. ส่วนการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณนั้น ผู้วิจัยได้ทำการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง และเก็บคืนจนครบตามจำนวน แล้วนำมาวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการแจกแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for windows โดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. นำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ เพื่อดูความครอบคลุม ความเพียงพอ โดยใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) แล้วจัดหมวดหมู่เพื่อนำมาแปลผลต่อไป

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของการวิจัย